

แนวแบ่ง เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์

นางสาววรรณพร ทองมาก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิตก

ภาควิชาภาษาต่างประเทศ

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

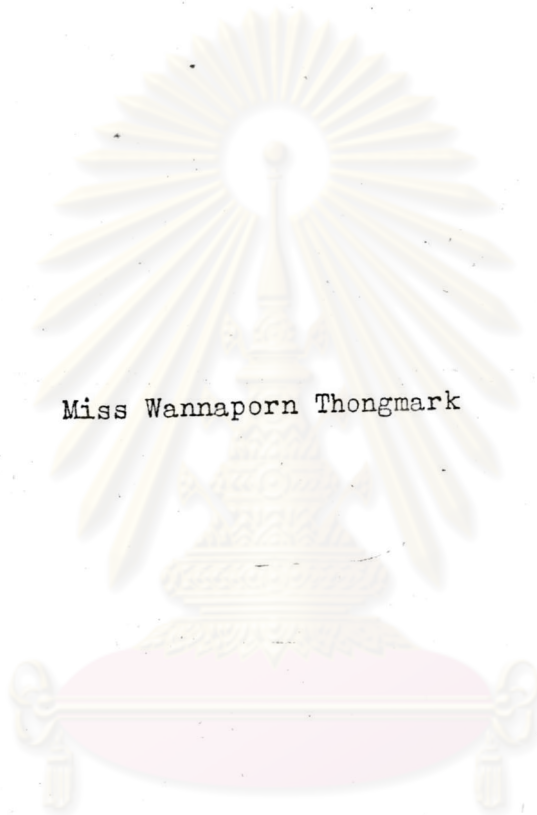
พ.ศ. 2526

ISBN 974-561-798-9

010319

i 1719295x

The Linguistic Borderline between Central Thai and Southern
Thai : a Lexical Study

Miss Wannaporn Thongmark

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A. Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้
ศัพท์เป็นเกณฑ์

โดย

นางสาววรรณพร ทองมาก

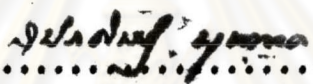
ภาควิชา

ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.ม.ร.ว. กัลยา ทิงศภทีย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ บุญนาค)

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตน์ ภาณุพงศ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ม.ร.ว. กัลยา ทิงศภทีย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวแบบg เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยไชศัพท์
เป็น เกณฑ

ชื่อนิสิต นางสาว วรณพร ทองมาก

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ม.ร.ว.กัญญา คิงสถิตย์

ภาควิชา ภาษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2525

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของวิทยานิพนธ์นี้คือ การศึกษาการไชศัพท์ในบริเวณตั้งแต่อำเภอ
กุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จนถึงถึงอำเภอท่าตะโก จังหวัดชุมพร เพื่อนำมาหาแนว
แบบ เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ ในการศึกษาี้ผู้วิจัยได้สร้างรายการคำ
ซึ่งประกอบด้วยหน่วยอรรถ จำนวน 120 หน่วยอรรถและผู้วิจัยได้ทดสอบว่าหน่วยอรรถ
เหล่านี้แต่ละหน่วยอรรถแทนควบศัพท์ไทยถิ่นกลาง 1 ศัพท์ และศัพท์ไทยถิ่นใต้อีก 1 ศัพท์
ผู้ออกภาษาที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 19 คนซึ่ง เลือกมาโดยมีการควบคุมตัวแปรเชิง
สังคม ผู้ออกภาษาเหล่านี้เป็นตัวแทนของจุดเก็บข้อมูล 19 จุดซึ่งได้กำหนดลงในพื้นที่
ที่ทำการศึกษาโดยการคัดเลือกอย่างมีหลัก เกณฑ

ผลของการวิจัยแสดงว่าศัพท์ที่ใช้ในบริเวณที่ทำการวิจัยสามารถแบ่งออก
เป็น 3 ประเภทคือ 1. ศัพท์ไทยถิ่นกลาง 2. ศัพท์ไทยถิ่นใต้ และ 3. ศัพท์เฉพาะถิ่น
และการหาแนวแบบ เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้โดยไชศัพท์เป็น เกณฑนั้น
สามารถทำได้ 2 วิธีคือ 1. การหาแนวแบบ เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้
โดยดูการกระจายของศัพท์ 2. การหาแนวแบบ เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้
โดยการไชสัดส่วนของการไชศัพท์ในภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ในแต่ละจุด
เป็น เกณฑ และเมื่อนำผลของการหาแนวแบบ เขตภาษาของทั้งสองวิธีมาพิจารณาพร้อม
กันแล้วพบว่าแนวแบบ เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้โดยไชศัพท์เป็น เกณฑ
นั้นอยู่ระหว่าง บานน้ำตก ตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก กับ บานกรู ตำบลชัยเกษม
อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Thesis Title The Linguistic Borderline between Central Thai
 and Southern Thai : a Lexical Study
Name Miss Wannaporn Thongmark
Thesis Advisor Dr.M.R.Kalaya Tingsabadh
Department Linguistics
Academic Year 1982

ABSTRACT

The main purpose of this study is to investigate the use of lexical items in the area between Amphoe Kuiburi Prachubkhirikhandh Province and King Amphoe Thatako Chumphon Province in order to draw a borderline between Central Thai and Southern Thai. A wordlist was constructed especially for this study. It consists of 120 semantic units, each of which manifests one Central Thai lexical item and one Southern Thai lexical item. Nineteen informants with specific socio-economic background were chosen to represent nineteen points in the area. These points were selected systematically.

The study shows that the lexical items used in this area may be divided into three groups 1. Central Thai 2. Southern Thai and 3. local. Two methods were used in locating the borderline between the two dialects. The first is based on the distribution of Central Thai and Southern Thai lexical items. The second is based on the proportion of Central Thai and Southern Thai lexical items used by each informant. The results obtained from the two methods show that the lexical borderline between Central Thai and Southern Thai spans the area between Ban Namtok Tambon Huey Yang Amphoe Thapsakae and Ban Krut Tambon Chaikasem Amphoe Bangsphan, Prachuabkhirikhandh Province.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์
คร.ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์ ที่ได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและกรุณาให้ข้อคิดเห็น
แนะนำช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขเนื้อหาตลอดจนจัดเกลาสำนวนภาษา ตั้งแต่เริ่ม
งานวิจัยจนกระทั่งสำเร็จด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบ
ขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.ปราณี กุลละวณิชย์
และรองศาสตราจารย์ คร.วิจินตน์ ภาตพงศ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไข
วิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ อาจารย์ ดวงจันทร์ พิษยนันท์ ที่ได้กรุณาช่วย
เหลือผู้วิจัยในเรื่องต่าง ๆ จนกระทั่งผู้วิจัยได้ทำงานชิ้นนี้จนสำเร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ในการออกเก็บข้อมูลภาคสนามสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้
รับความกรุณาอย่างมากจาก อาจารย์ ชวนชื่น และ พ.ศ.ศ.สุชาติ อักษรถึง
พ.ศ.อ.ชยันต์ ชุมวิสูตร คุณสมพงศ์ จันทรวงศ์ คุณปิยะ เอี่ยมตระกูล คุณบุญมี
ไพบุญย์สฤงคาร คุณทวีศักดิ์ เพชรรัตน์ คุณสุรวรรุ ทวงมาก คุณเสถียร นาทวี
กำนันผู้ใหญ่บ้านทั้งสองจังหวัด ผู้ออกภาษาทั้ง 19 ทาน ตลอดจนเพื่อน ๆ ในจังหวัด
ชุมพร ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

บรรณพร ทองมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ญ
รายการภาพประกอบ.....	ฎ
บทที่	

1. บทนำ

<u>ความเป็นมาของปัญหา</u>	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	6
คำจำกัดความ.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๘
ลักษณะแนวทอระหว่างภาษา.....	๙
ภาษามาตรฐานและภาษาถิ่น.....	๙
ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น.....	10
หลักเกณฑ์และรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ออกภาษา.....	14
เส้นแบ่งเขตภาษา.....	16
× รายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดที่ทำการวิจัย.....	17
× จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	17
× จังหวัดชุมพร.....	20

2. วิธีดำเนินการวิจัย..... 23

การดำเนินการวิจัย.....	23
การศึกษาเบื้องต้นเพื่อออกแบบการวิจัย.....	23
การศึกษาเกี่ยวกับจังหวัดที่จะทำการวิจัย.....	24

การสร้างรายการคำ.....	24
อุปกรณ์การเก็บข้อมูล.....	24
อุปกรณ์การบันทึกเสียง.....	25
การเลือกหมอบานเป็นจุดเก็บข้อมูล.....	25
การคัดเลือกข้อมูลนอกภาษา.....	27
การเตรียมตัวสำหรับการเดินทางไปยังจุดเก็บข้อมูล.....	27
การเก็บข้อมูลภาคสนาม.....	29
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
ปัญหาในการเก็บข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
3. การสร้างรายการคำ.....	39
แหล่งที่มาของรายการคำ.....	39
การกำหนดรายการคำ.....	39
การแบ่งประเภทของหน่วยอรรถ.....	40
การคัดเลือกหน่วยอรรถ.....	60
การทดสอบรายการคำ.....	62
4. การวิเคราะห์และการจัดประเภทหน่วยอรรถ.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
การจัดประเภทหน่วยอรรถ.....	67
การวิเคราะห์ศัพท์เฉพาะถิ่น.....	79
5. แนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้.....	82
วิธีที่ 1.....	82
ผลจากการวิเคราะห์แผนที่.....	85
วิธีที่ 2.....	98
6. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ.....	101
ประเภทของศัพท์.....	101
ชนิดของหน่วยอรรถ.....	102
วิธีการศึกษาหาแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้.....	104

บทที่	หน้า
แนวแบ่ง เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้.....	105
อภิปรายผล.....	106
ขอเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก.....	112
ประวัติผู้เขียน.....	142

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1. ตารางแสดงการกระจายของศัพท์ในจุดเก็บข้อมูล 19 จุด

๙๙

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1. แผนที่แบบที่ 1 และแบบที่ 2.....	13
2. แผนที่แสดงจุดเก็บข้อมูลทั้งหมด.....	35
3. แผนที่แสดงการกระจายของหน่วยอรรถที่ 52.....	36
4. แผนที่แสดงการกระจายของหน่วยอรรถที่ 104.....	37
5. แผนที่แสดงการกระจายของหน่วยอรรถที่ 93.....	38
6. แผนที่แสดงการกระจายของหน่วยอรรถที่ 32 และ 33.....	39
7. แผนที่แสดงการกระจายของหน่วยอรรถที่ 12.....	90
8. แผนที่แสดงการกระจายของหน่วยอรรถที่ 66.....	91
9. แผนที่แสดงการกระจายของหน่วยอรรถที่ 109.....	92
10. แผนที่แสดง เส้นแบ่ง เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้.....	94
11. แผนที่แสดง เส้นแบ่ง เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้.....	97
12. แผนที่แสดง แนวแบ่ง เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้.....	100

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย